

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De comestione siue prandio. Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

illi obuietur, declinando, vel resistendo, aut regendo, aut tolerando.]

Ne tamen alicui molesta videatur tam crebra examenum repetitio, addam sententia huius sancti Doctoris, aliorum Patrum documta de hac eadem re ab ipsis prolata, vt hanc repetitionem examenum semel ex professo summe necessariam sciamus, & aures ad id, quod infra sumus de examine nocturno dicturi, vt cumque paremus. Dorotheus rerum spiritualium magister peritissimus sic ait: Docuerunt enim saepe nos maiores nostri, quo pacto purgemus nos ipsos per singulos dies, vt scilicet ad vespem perscrutemur nobiscum, quomodo transactam diem exegerimus, & rursum mane quomodo noctem: & sic poenitentiam agamus apud Deum, vt par est, in quo peccasse nos deprehenderimus. Sanè cum admodum delinquamus, peccemusque, obliuiscamurque delicta & peccata nostra: opus esset nobis in horas cura diligenti, & examinatione, quo pacto scilicet ambulemus id momenti & temporis, & in quo deliquissemus. Deberetque vnusquisque nostrum à seipso tanquam iudex rationem cuiuslibet facti extorquere, & dicere: Vt, quid loquutus sum infelix, quæ fratrem meum morderent & carperent: Vt quid fratrem aliquid facientem iudicauit? Vt quid Deum contempsit? Vt quid murmurauit, & obloquutus de ipso sum? Cur coquum increpauit? Cur pudore illum affecit? Cur ego imprudentissimus in meipso obmurmurauit, quod cibaria non bene decoxisset, artificiosè curasset? Dixit mihi ceremoniarum princeps, vel quiuis alius fratrum verbum, nec ferre potui, aut statim aduersus illum loquutus sum verbum. Sic per singulos dies agendum nobis esset, discutiendum & cognoscendum, quo pacto ambulemus. Debet item quis à se exigere, vt noctem transierit, si videlicet & cum diligentia, & promptitudine ad vigilias surrexerit, si neglexit respondere excubitori, si contra ipsum in aliquo obmurmurauit.

Et Dionysius Richelius monachum instruens, sic ait: Mane inquirat, quemadmodum nocturnum tempus exegerit, qua alacritate diuina perfoluerit: & item qualiter instantem diem fructuosè decurrit, sapienter instituat. Denique vespere contuendum, quomodo dies ipse defluxit, quid agendorum omisium, quid etiam omittendorum commissum, quid profecerit, quantumcumque proficere potuerit, sed neglexit: atque aduenienti se nocti præparet. Hoc vtique modo Arsenium vixisse agnouimus. Et scimus, quia si quis ita se instituens ordinet, ibit continuo de virtute in virtutem, videbitque insuper Deum Deorum in Sion.

Bernardus tandem, si verba eius aptè considerentur, rem hanc vehementius exaggerat: sic enim scribit: Scrutemur (iuxta Prophetam) vias nostras,] & studia nostra, & in eo se quisque iudicet profecisse, non cum inuenerit quod reprehèdat, sed, cum quod non inuenit, reprehendat. Tunc te non frustra scrutatus es, si rursum opus esse scrutatio aduertisti, & toties non te fessellit inquisitio tua, quoties iterandam putaueris.] Ita igitur & nos cum istis Patribus sentiamus, & conscientia examen mane & vespere non molestum, sed gratum, non superfluum, sed omnino necessarium putemus.

At examinis meridiani (de quo nunc loquimur) acerrimus hostis est externa occupatio, quæ in illam horam, in qua seculares nos adeunt, solet incidere. Tu, ne vilitate huius examinis careas, & præstantissimam exercitationem spirituales prætermittas, occupationem non necessariam, aut quæ in aliud tempus differri possit, tunc incidentem constanter

A abscinde: necessariam verò, & à qua declinare non possis, ita suscipito, vt apud te statuas examen illud non omittere, sed proxima hora, aut cum primitum potueris, acquirere.

De comestione, sive prandio.

CAPVT XV.

REFECTIONIS hora (viros spirituales alloquor) non paucis, nec leuibus periculis circumuallata est, in qua solemus cibi voluptate trahi, minus recta intentione delinquere, ventrem alimentis non necessariis onerare, & eo ipso mentem obtundere. Quare hoc opus si quod aliud, magna circumspectione eget, ne dum corpus ad animæ salutem reficimus, animæ decorem & honestatem amittamus. Colligam ergo breuiter quæ de hac re viri spirituales tradunt, vt tu ea sedulo attentèque custodiens, ita necessitati corporis satisfacias, vt simul animæ virtutes ac merita promoueas. Dato signo, statim nulla interiecta mora ab examine surgas, & decenter ac sine festinatione ad triclinium commune procedas. Nunquam enim sano existenti, & absque manifesta necessitate soli, & extra commune refectorium, tibi comedendum est: sed pars sanctæ congregationis effectus, non segregatus ab aliis, ac si tui iuris esses, sed simul cum illis, tibi appositis cibis vtaris. Semper, inquit Thomas à Campis, ad commune refectorium vadas, quia ibi maior animæ fructus, & puriori inde conscientia cum gratiarum actione prandio facto resurges. Ibi cum debita mensura, cum maiori disciplina necessitas sumitur natura, & superflua refecantur. Ibi susurrata nullo tenus audiuntur, sed verbum Dei sine murmure, cum silentio pertractatur. Qui autem in priuato libenter comedunt, necessitate non cogente, aut disciplinam fugiunt, aut gula vincuntur.]

Dum igitur ad triclinium vadis, cogita an sis consueta refectio dignus, an aptus cum sanctis ad mensam accumbere, qui tot defectus & culpas in examine cognitas admisisti, qui tam tepidè & negligenter vixisti, qui in tot rebus à perfectionis itinere deuiasti. Intentionem tuam ad Deum dirige, & constitue apud teipsum: quia non ad voluptatem, sed ad necessitatem, & vt voluntati Domini te subdas, qui voluit homines alimenti indigos facere, & pro eius amore, ac vt vires ad curandam perfectionem habeas, vtque proximis seruire possis, debes panem & alia apponenda manducare. Ac de hoc aliquam breuem preceationem interius fundes, qua à Domino gratiam postules, vt hac rectissima & sincerissima intentione manduces. Sicque illud Pauli mandatum implebis: Siue manducatis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.] Vnde Augustinus: Si quod manducas & bibis, ad refectioem corporis sumis, reparationemque membrorum, gratias agens ei qui tibi præbuit mortali & fragili ista supplementorum solatia: & cibus tuus & potus tuus laudat Deum.] Quod si Deum laudat manducatio tua, in laudem ac gloriam Dei manifestè recidit.

Postquam ad locum refectioem paratum veneris, sta in loco tuo, non indecenter inclinatus, non mensæ, aut parietis adhaerens, non ingrediens, aut venientes circumspiciens, sed demissis in terram luminibus, consuetam benedictionem expectans. Attentè, deuotè, & clara voce aut mensam benedices, si tibi in-

cumbat,

Dorotheo de c. 11.

Diom. Richel. li. 1. de vita solit. art. 24.

Bern. ser. 58. in Cant. Threnor. 63. 40.

Thom. à Camp. li. 2. de discipl. clau. str. 1. 6.

1. Cor. 10. 30.

Aug. ad Pjal. 146.

12
11

cumbat, aut benedicens respondebis, & nihil quod à te sit dicendum, omittes. Hanc enim fuisse fidelium consuetudinem ab initio nascentis Ecclesie (vt nunc tempora antiquiora taceam) vt mensa & cibi edendi benedicerentur, constat ex illa sententia Philonis, vitam Christianorum describens: Priusquam discumbant, inquit, stantes vna serie decenti, sublati; in cœlum manibus, atque oculis, his, quoniam didicerunt cœlestia, illis, vt pote incorruptis à muneribus, & à quæstu illicito, precantur vt placeat Deo id conuiuium.] Consuetudo autem tam antiqua non solum omittenda non est (quis enim eam omittat?) sed magna deuotione, ac mentis seruiore continuanda. Finita benedictione, sedebis in loco tibi constituto, & inter comedendum, hæc quæ subiiciemus, seruabis.

Philo. de vit. contemp.

Antequam incipias, ea quæ apponuntur, gratis & veluti in eleemosynam tibi dari cognosce; & breuiter pro benefactoribus, ac pro his, qui tibi ministrant, precare. Oculos modestè demissos habeas, & nullum, neque etiam à latere, stantem aspicias, nisi fortè, vt, an aliquid ei desit, aduertas. Christum presentem habe, & coram illo comede, & ad sacram lectionem intonantem attende. Sic namque ait Bernardus, cum comedis, non totus comedas, sed attendas lectioni, si fuerit vbi legatur; si verò non legitur, ibidem cogita de Deo, vt vterque homo sit propria refectione refectionis.] Nihil tibi omnino loquaris, & si quid alteri petendum sit (nam pro te nihil postulabis) non tam verbo quàm signo patefacias.

Bern.

Ex pane, quem coram te appositum inuenies, fragmentum primum comedes, & donec illud absumpseris, integrum panem ne quidem attinges. Si duo panes coram te sint, nunquam, vt Bonauentura ait, eligas meliorem, si sanus fueris, sed duriori aut deteriori te pascas, vt & in aliquo abneget te, & bono exemplo astates non fraudes. Cogere ad manducandum ex his, quæ omnibus in commune apponuntur, licet minus suauia, aut minus salubria tibi videantur, nec cibos singulares affectes, & multo minus tibi dari postules. In omnibus, sed in his præcipuè, noxia est singularitas, quæ faciliè in exemplum trahitur, & religiosa disciplina paulatim ab imperfectis eneruatur. Nihil tibi appositum spernas, sed grato animo suscipe, non indigneris, & multo minus conqueraris, si quidpiam malè paratum sit, aut si aliquid tibi desit. Puerorum, & vilissimorum hominum est, de cibus conqueri, & de eorum mala præparatione certare. Reputa te indignum beneficij Dei, & sat scio, quia nunquam de minimis defectibus tristaberis. Cogita etiam quòd multo meliores te (vt idem sanctus doctor ait) vilioribus & paucioribus cibus sunt contenti, qui illud quod abiicis, pro magnis deliciis reputarent. Nunquam totum, quod tibi appositum est, comedas, sed aliquid Christo relinuas. Reges enim semper habent quod comedant, & quod seruis dimittant. Et tu si Deo seruias, rex es, quia seruire Deo regnare est: quare debes hunc sanctum honorem habere, vt minus, quàm sit id quod offertur, tibi sufficiat. Ne deteriora, sed meliora Christo relinuas; ne ab eo reproberis, sicut munus Cain reiectum est, quia non de melioribus frugibus oblatum est. Ciborum suauitates, & esulentorum condimenta non queras, apposita dissimulenter prætereas, & sæcularibus ventri que indulgentibus relinuas.

Bonau. reg. no. vit. c. 5.

Gen. 4. 5.

Amb. ser. 42.

His omnibus ritè seruatis, cum ex mensa surrexeris, ex toto corde tuo gratias Deo age, qui te indignum, tam abundanter & benigne refecit. Pulchre enim dixit Ambrosius: Vtique, tu Christiane, si es

A vilis, meminisse debes, cuius panem comedis, & ei laudem dicere. Dic mihi, num, si aliquid de tuo cuiquamque largiris, expectas, vt tibi gratias agat, vt benedicat domum, de qua ei humanitas sit tributa? qui si fortè gratias non agit, quem ad modum à te denotatur ingratus? Ita ergo & à nobis expectat, qui nos pascit Deus, vt pro præstitis ab eo escis, illi gratias referamus, & saturati donis ipsius, laudes ei dicamus. Hæc enim beneficiorum est retributio diuinorum, vt cum refecti fuerimus, bene nos confiteamur acceptos. Ceterum si accipientes diuina munera, taciti & immemores fuerimus: tanquam ingrati & indigni eorum subministracione fraudabimur, vt Deum quem beneficij non cognouimus, malis ingruentibus requiramus, & aduersis stimulemur ad rogandum, qui prosperis gratias non egimus ad fruendum. Sic ille. Actandem ad vniuersa hæc meminisse iuuabit illius piæ consideracionis, quam Thomas à Campis in hunc modum scribit: In mensa recordare Dominicæ cenæ, quid Christus Dominus egerit & dixerit discipulis suis. Sit prælatus tuus in medio fratrum tuorum, tanquam verus vicarius Christi, reliqui fratres conuocentes sicut veri Apostoli sancti. Ordo quippe tuæ professionis ex Apostolica vita sumpsit exordium.] Si hæc consideratione occupari mensæ accubuerimus, facile erit prædicta omnia seruare, & religiosorum more non ad luxum sed ad uecessitatem, & ad diuinam voluntatem explendam, indigentie corporis prouidere.

Thom. à Camp. li. 2. de disc. claus. c. 5.

C De Admittenda aliqua remissione post prandium.

CAPVT XVI.

P V S C V L A ista nõ pro fratribus tantum, nostri instituti cultoribus, sed pro omnibus religiosis scribimus, & ideo stylum, vt omnibus congruat, temperamus. Quod hoc loco dicendum est, vt res minima, in qua non nihil, licet non sine, tamen medio ab alijs dissentimus, ita tractetur, vt tam societatis nostræ vitis, quàm alijs religiosis apta documenta tradantur. Post consumtam ergo corporis refectionem, statim ad cellam vel oratorium ire, vbi talis consuetudo viget, & vtilibus rebus intendere laudabile est. Quis enim neget hoc bonum esse, vt refecto corpore religiosus silentium teneat, & ad commodum locum, vt sibi & Deo vacet, se recipiat? Ad quod hortatur Thomas à Campis præsentissimus religiosorum magister in hunc modum:

Thom. à Camp. li. 2. de disc. claus. c. 7.

Prandio facto, orti tuo frantum impone, quia tunc promptior est homo ad loquendum, & ridendum. Memor sis pauperis Lazari, ab Angelis in sinum Abraham deportati, quia hic in egestate magna, & doloribus vixit. Dives autem diuitijs & scurrilitatibus vacans, sepultus est in inferno, nunquam inde exiturus. Disce formam vitamque Iesu in omni humilitate & simplicitate cordis imitari. Tolle quotidie crucem tuam vincendo tuos defectus, ac tentationibus viriliter resistendo. Nam corpore refecto caro plus tenet, ideo laboribus & studijs est reueranda diuinis.

Ex his constat, quare sanctarum religionum fundatores post corporis refectionem silentium custodiendum esse censuerint, ne videlicet, roborato corpore appetitus insoleat, & spiritus distractione at-

tenaturus